

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การสร้างอุดมการณ์ชาติเวียดนามผ่านการศึกษาภาคบังคับ
ระหว่างปี ค.ศ. 1975-2003

ผู้เขียน

นางสาวหทัยรัตน์ มั่นอาจ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. บุษพา อนันต์สุชาติกุล ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของระบบการศึกษาเวียดนามที่มีต่อการสร้างอุดมการณ์ชาติเวียดนาม 2) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการศึกษาภาคบังคับเวียดนามในมิติการสร้างอุดมการณ์ชาติ 3) เพื่อศึกษาถึงผลของการสร้างอุดมการณ์ชาติที่มีต่อการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติเวียดนามเหตุผลที่เลือกศึกษาการศึกษาประถมศึกษาเวียดนามเพราะเหตุว่าเป็นการศึกษาภาคบังคับที่สามารถเข้าถึงประชาชนเวียดนามได้มากที่สุด

ผลการศึกษาพบว่าพัฒนาการทางประวัติศาสตร์การศึกษาเวียดนามก่อนการรวมชาติ ในปี ค.ศ.1975 การศึกษาเวียดนามได้รับอิทธิพลมาจากระบบอุดมการณ์ที่มีบทบาทครอบงำในแต่ละช่วงยุค กล่าวคือ อุดมการณ์ขงจื้อ ส่งอิทธิพลต่อการศึกษาเวียดนามในช่วงยุคจารีต เพื่อผลของการเป็น การศึกษาของชนชั้นปกครอง อุดมการณ์ชาตินิยม ก่อตัวขึ้นจากระบบการศึกษาของเจ้าอาณานิคม ฝรั่งเศส และการศึกษาในช่วงปฏิวัติ การศึกษาได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอุดมการณ์ ชาตินิยม และส่งผ่านอุดมการณ์ทางการเมือง บทบาทการสร้างอุดมการณ์ผ่านการศึกษาไม่ได้ส่งผล ต่อการสร้างอุดมการณ์ครอบงำแต่เพียงอย่างเดียวแต่สิ่งที่ได้รับคือผู้ที่ได้รับการศึกษาเหล่านั้นนำเอา การศึกษาที่ได้รับมาเป็นอุดมการณ์ที่ย้อนกลับมาต่อต้านผู้ครอบงำการศึกษา

เมื่อเวียดนามรวมชาติได้ในระดับรัฐ ปฏิบัติการรวมชาติและสร้างความหมายคำว่า “ชาติเวียดนาม” ผ่านทางเทคโนโลยีแห่งอำนาจชนิดต่างๆเพื่อเป็นเครื่องมือส่งผ่านอุดมการณ์ชาติ กล่าวคือ อุดมการณ์สังคมนิยมตามแนวทางมาร์กซ์ลัทธิ-เลนินนิสต์และอุดมการณ์ชาตินิยม ระบบ การศึกษาภาคบังคับถือเป็นกลไกที่ถูกใช้สร้างชุดความคิดเรื่องชาติใหม่ ของเวียดนามเหนือและ

เวียดนามได้ให้เป็นเวียดนามหนึ่งเดียว กระบวนการจัดการศึกษาภาคบังคับเวียดนามในมิติการสร้างอุดมการณ์ชาติ ทำได้โดย 1) การกำหนดหลักสูตรเนื้อหาจากส่วนกลาง 2) กิจกรรมในห้องเรียน และกิจกรรมนอกห้องเรียน 3) ตำราเรียน ส่งผลต่อกระบวนการสร้างแนวคิด และทัศนคติของการเป็นประชากรในระบบสังคมนิยม

ในช่วงของการปฏิวัติสังคมนิยมในปี ค.ศ. 1975-1985 ระบบการศึกษาเวียดนามมีหน้าที่สร้างอุดมการณ์ครอบงำเพื่อผลของการบูรณาการแห่งชาติ ถึงแม้ว่าอุดมการณ์ทางการเมืองของเวียดนามจะเป็นอุดมการณ์สังคมนิยม แต่เนื้อหาหลักในตำราเรียนและกิจกรรมในห้องเรียนให้ความสำคัญต่อการนิยามการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นชาติเวียดนามควบคู่ไปกับการสร้างอุดมการณ์สังคมนิยม ผ่านชุดความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ วีรบุรุษ วัฒนธรรม และหน้าที่ของประชากรในชาติเวียดนามทั้งนี้ ผลเพื่อสร้างอุดมการณ์ชาติและการเป็นเอกภาพของคนกลุ่มใหญ่

การเปิดประเทศในปี ค.ศ. 1986 ทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป การศึกษาเวียดนามต้องปรับตัว เพื่อสอดคล้องกับเป้าหมายของการสร้างประเทศรูปแบบใหม่คือการสร้างความเป็นอุตสาหกรรมและความทันสมัยอีกทั้งการให้ความสำคัญการเปิดสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเข้าร่วมในองค์กรระหว่างประเทศ ระบบการศึกษาเวียดนามจำเป็นต้องปรับตัวเข้ากับระบบอุดมการณ์ที่ตอบสนองระบบเศรษฐกิจแบบตลาด ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการสืบเนื่องในระบบอุดมการณ์ กล่าวคือยังได้มีการผลิตซ้ำระบบอุดมการณ์สังคมนิยมและชาตินิยมในโรงเรียนและตำราเรียนหน้าที่ในการสร้างอุดมการณ์สังคมนิยมและชาตินิยมยังคงมีบทบาทในการถ่ายทอดไปยังนักเรียน แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือความผ่อนคลายในอุดมการณ์สังคมนิยม เนื้อหาในตำราเรียนแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้นสอนให้มีการเคารพชนชาติอื่นมากขึ้น เกิดการรื้อฟื้นวัฒนธรรมแบบจารีตเดิมเพื่อแสวงหารากเหง้าทางอัตลักษณ์ความเป็นชาติของตนเอง

Thesis Title The Construction of Vietnam National Ideology through
Compulsory Education Between 1975-2003

Author Ms. Hathairat Munart

Degree Master of Arts (Regional Studies)

Thesis Advisory Committee

Assoc. Prof. Dr. Bupa Anantasuchartkun Chairman

Assoc. Prof. Dr. Kosum Saichan Member

ABSTRACT

The objectives of this study are (1) to study the historical development of Vietnamese Ideological education before 1975; (2) to study the continuing and changing of the construction of Vietnam national Ideology through compulsory education between 1975-2003; and (3) to study how compulsory schooling process effect to Vietnamese National Identity. The reason for choosing the primary school system is that primary education is compulsory and has the greatest impact on the people.

The findings reveal that Vietnamese Ideological education development. Before National unification in 1975 A.D., Vietnamese Education has been influenced from the dominant Ideology in each period. Confucianism was the dominant Ideology in Traditional Education. Nationalism has been developed in colonial period and in revolutionary period education was the machnism to transmitted the national conciousness and political doctrine. The dominant ideology not only play a role as a ideological hegemony but also creating the oppositional ideology through people. The struggle for national independence leaded by the revolutionary groups was the result of the education they received.

After Vietnam reunification, The process of Nation-building by sending the meaning of “Vietnamese Nation” through technologies of power has been practice all over country. The

education system which play an important role to Vietnamese society is the important mechanism to carry on the Marxist-Leninist and the National consciousness through country's youth. The process of the transmission of Vietnamese ideological education are (1) the centrally-planned curriculum (2) The school activities (3) school textbook

The study can divide into two periods, Firstly, The third education reform in 1976 -1999 curriculum and Secondly, the 2000 -2003 curriculum. It is found that the national ideology that Vietnamese government constructs through both groups of schooling process was The socialist Ideology, the National consciousness and the concept of morality.

Even though Vietnamese political Ideology is Marxism- leninism, it is different from others as it contains Marxist thoughts as well as the emphasis on the fraternal character of the national history, national heroes and culture. They are bound together by the steadfast belief in the steps to progress on the “ socialist” path, and in the Party's leadership that will take nation to prosperity.

The New Economic Mechanism policy that began in 1986 and the increasing reliance on assistance from international organizations and western countries caused by the collapse of Eastern Europe and the Soviet Union were instrumental in bringing about new thinking into the schooling reform, under the new curriculum, especially in making sense of the new changes in different ways. Firstly, national culture that used to rest on the concept of socialist national culture now returns to the traditional roots, especially Confucianism . Secondly, the idea of respect other countries has been shown in school text book.